

**Zjištění možností kontinuálního sledování
ukazatelů (znaků) míry integrace cizinců
prostřednictvím trhu práce České republiky**

Milada Horáková
Danica Krause
Milan Polívka

VÚPSV
prosinec 2002

Obsah

Úvod	4
1. Výsledky sekundární analýzy systému OK Práce a statistických sledování zaměstnanosti cizinců v ČR	6
1.1 Identifikace údajů o cizincích shromažďovaných informačním systémem OK Práce	6
1.2 Moduly zahraniční zaměstnanosti v informačním systému OK Práce s relevancí k integraci cizinců na trhu práce	6
1.2.1 Modul evidence cizinců	6
1.2.2 Modul zaměstnavatelé cizinců	7
1.2.3 Modul monitoring	8
1.2.4 Modul volná místa	8
1.2.5 Moduly evidence hmotného zabezpečení a ověřování hmotného zabezpečení	8
1.2.6 Modul rekvalifikace	9
2. Centrální databáze MPSV	10
3. Relevantní údaje o integraci cizinců s povolením k zaměstnání na trhu práce ČR v současném systému OK Práce	11
4. Podstatné informace o cizincích s povolením k zaměstnání, které v systému OK Práce chybí z hlediska problému jejich integrace na trhu práce	12
5. Relevantní údaje k integraci občanů SR na trhu práce ČR obsažené v současném systému OK Práce	13
6. Podstatné informace o registrovaných občanech SR, které chybí v současném systému OK Práce z hlediska jejich integrace na trhu práce	14
7. Údaje o cizincích s povolením k trvalému pobytu, které lze vyčíst z evidenční karty uchazeče o zaměstnání	15
8. Údaje o cizincích s povolením k trvalému pobytu vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání v ČR, které chybí z hlediska pohledu jejich integrace na trhu práce	15
9. Způsoby analýzy dat získaných ze systému OK Práce	16
9.1 Nadstandardní postupy analýzy dat OK Práce	16
9.2 Technické problémy spojené s využitím dat ze systému OK Práce	17
9.3 Návrh rozsahu věty souboru ukazatelů integrace cizinců prostřednictvím trhu práce	17
9.3.1 Rozsah věty souboru cizinců s povolením k zaměstnání	17
9.3.2 Rozsah věty souboru občanů SR zaměstnaných v ČR	18
9.3.3 Rozsah věty souboru cizinců s povolením k trvalému pobytu	18
10. Identifikace ukazatelů o cílové skupině cizinců, jejichž integrace na trhu práce je podporována vládní koncepcí, vyžadovaných zejména orgány EU po vstupu ČR do Evropské unie, a zhodnocení možnosti jejich získávání prostřednictvím systému OK Práce	19
11. Metodika sběru dat o zaměstnávání cizinců	20

12.	Návrh na rozšíření systému OK Práce využívaného MPSV ČR	22
12.1	Cizinci s povolením k zaměstnání v ČR	22
12.2	Občané SR registrovaní úřady práce v ČR	23
12.3	Cizinci s povolením k trvalému pobytu v ČR vedení v modulu evidence uchazečů o zaměstnání a modulu rekvalifikace	25
12.4	Centrální statistika MPSV	25
12.5	Modul volných pracovních míst	25
12.6	Vytvoření nové databáze	25
	Závěry	26
	Literatura	27
	Příloha - obsah centrálních statistik MPSV vztahujících se k zaměstnávání cizinců	28

Úvod

Z výzkumů realizovaných ve VÚPSV v roce 2001 vyplynula potřeba systematického shromažďování a analýzy údajů vypovídajících o stupni integrace cizinců dlouhodobě pobývajících v ČR na trhu práce. Cílem projektu „Zjištění možností kontinuálního sledování ukazatelů (znaků) míry integrace cizinců prostřednictvím trhu práce České republiky“ bylo posouzení využitelnosti údajů shromažďovaných v rámci existujícího informačního systému OK Práce¹ a návrh na jeho doplnění za tímto účelem.

Základním úkolem projektu byla identifikace údajů, které by bylo prospěšné sledovat v rámci informačního systému OK Práce tak, aby výstupy z tohoto informačního systému napomáhaly řešení otázek spojených s integrací cizinců dlouhodobě a legálně zaměstnaných v ČR. Práce na projektu měla vyústit v návrh systému vyhodnocování dat získaných ze systému OK Práce.

Imigrace cizinců a integrace cizinců dlouhodobě pobývajících² na území hostitelských zemí je důležitou tematikou sledovanou ve všech členských státech EU i kandidátských zemích usilujících o vstup do EU. Z toho vyplýval další cíl projektu, kterým byla identifikace ukazatelů o cílové skupině cizinců, jejichž integrace je podporována vládní koncepcí a vyžadovaných zejména orgány EU po vstupu ČR do Evropské unie, a zhodnocení možnosti jejich získávání prostřednictvím systému OK Práce. Tento bod se vzhledem k paralelně probíhajícím pracím prováděným na stejném poli Českým statistickým úřadem soustředil především na využitelnost OK Práce pro získávání údajů do šetření, jež budou vyžadovat evropské instituce (jejich přehled provedl právě ČSÚ).

Z výše uvedeného vyplýval i třetí cíl projektu, kterým byl návrh na rozšíření systému OK Práce využívaného MPSV ČR, který by umožnil zpracovávání pravidelných zpráv o průběhu integrace cizinců na trhu práce ČR v budoucnosti a odpovídal požadavkům kladeným v tomto směru EU.

Projekt směřoval ke kvalitativnímu posunu v informovanosti o legálním zaměstnávání cizinců na trhu práce ČR.

Identifikace údajů a vytvoření ukazatelů o cizincích na trhu práce ČR a jejich promítnutí do informačního systému OK Práce užívaného MPSV ČR si kladla za cíl vytvoření přehledu relevantních údajů nezbytných pro naplňování koncepce integrace cizinců a požadavků Evropské unie na dostupnost informací. Plánovaným výstupem byla:

- a) výzkumná zpráva přinášející poznatky sekundární analýzy, srovnávací analýzy a návrhy na řešení úpravy informačního systému MPSV,
- b) rozšíření systému OK Práce spravovaného MPSV na základě v projektu dosažených poznatků.

Práce na naplnění uvedených cílů zahrnovaly především důkladné studium struktury celého informačního systému OK Práce, výběr údajů obsažených v OK Práci a vztahujících se ke sledovaným skupinám osob. Současně s tím byla provedena analýza dostupných materiálů, ze kterých vyplynul přehled proměnných, jež by byly z hlediska sledování integrace cizinců v ČR zajímavé a důležité. Z porovnání výstupů obou směrů výzkumu vyplynul přehled znaků, které OK Práce neobsahuje. Tento přehled studie uvádí a lze jej dle našeho názoru v každém případě použít jako výchozí bod dalších výzkumů v této oblasti.

¹ Systém OK Práce, který používá Správa služeb zaměstnanosti MPSV ČR na všech úřadech práce, shromažďuje mimo jiné také vybrané informace o cizincích pracujících v ČR na základě pracovního povolení (nebo ohlášení v případě občanů SR). Dále je jedním z možných zdrojů sledování integrace cizinců s trvalým pobytem a občanů SR evidovaných v rámci tohoto systému mezi uchazeči o zaměstnání.

² Do cílové skupiny cizinců, jejichž integrace je podporována, patří cizinci pobývající v zemi déle než 1 rok.

Autoři během zpracovávání studie dospěli k názoru, že data, která již několik let shromažďuje OK Práce, lze pro účely analýzy integrace cizinců využít, i když zřejmě jen v omezené míře. Širší možnost využití by přicházela v úvahu v případě rozšíření celého systému o položky uvedené v této práci. Tím si ovšem neklademe nárok na vyčerpávající přehled možných ukazatelů, které by z pohledu integrace cizinců byly zajímavé. Byli jsme si vědomi praktických problémů, které by každé rozšíření OK Práce přinášelo, stejně jako vlastní „průchodnost“ takových změn. Přesto jsme v přehledu ponechali i takové ukazatele, které zřejmě v praxi doplněny nebudou.

Ačkoliv jedním ze záměrů bylo již v rámci tohoto výzkumu navrhnout a realizovat změny OK Práce, ukázalo se, že jakákoliv změna je v zásadě možná jen po širší diskusi zainteresovaných odborníků a předkládaná studie přináší zásadní informace pro zahájení takové diskuse. Bylo by zjevně nutné nejprve prodiskutovat otázky související s rozšířením poslání OK Práce, jež je především administrativním systémem nikoli základnou vědeckých výzkumů.

Proto se autoři v další práci soustředili na definování přehledu znaků, které by bylo vhodné z již existující databáze extrahovat do matice případů, která by byla dále zpracovatelná běžnými statistickými metodami. Věta znaků, jež by měla matice obsahovat, je jedním ze základních výstupů práce. Možnosti získání uvedených znaků a jejich jednoznačnost byly v průběhu prací na základě požadavků výzkumného týmu testovány externím odborníkem³. Proto bylo také možné ve studii uvést některé technické problémy, které jsou vytvořením zmíněné matice spojené. Je však zřejmě možné, že provedené testy neodhalily některé jiné problémy, které se mohou projevit při vlastní práci s již extrahovanou maticí případů.

³ Touto formou se na zpracování projektu podílel František Paulík, expert úřadu práce v Kladně.

1. Výsledky sekundární analýzy systému OK Práce a statistických sledování zaměstnanosti cizinců v ČR

1.1 Identifikace údajů o cizincích shromažďovaných informačním systémem OK Práce

Informační systém OK Práce byl vytvořen k zefektivnění administrativní činnosti úřadů práce⁴ a ke statistickému sledování vybraného okruhu dat o trhu práce v ČR pro potřeby MPSV. Využití údajů shromažďovaných systémem OK Práce k sociologické analýze průběhu integrace cizinců na trhu práce může být sekundárním výstupem systému vytvořeného k jinému účelu. Okruh dat informačního systému OK Práce je dán účelem systému. Jeho případné rozšíření je podmíněno jednak změnami právních předpisů umožňujících shromažďování nových informací o cizincích zaměstnaných v rámci institutu pracovních povolení, jednak souhlasem orgánů politiky zaměstnanosti se zařazením nově sledovaných povinných položek. Důvodem je administrativní náročnost sběru dat. Změna dobrovolného sledování určitých položek informačního systému OK Práce na jejich povinné vyplňování závisí na krocích MPSV v této oblasti. Systém OK Práce byl vytvářen zdola, na základě potřeb úřadů práce, nikoli za účelem výzkumné činnosti. Jeho využití k výzkumným účelům se však přímo nabízí, protože obsahuje jinde nedostupná empirická data o trhu práce a zaměstnanosti v ČR.

OK Práce umožňuje sledovat jednak určité charakteristiky u všech cizinců, kteří v České republice pracují na základě pracovního povolení, jednak u všech Slováků, kteří musejí při výkonu práce na území ČR vyplnit tzv. registrační kartu, a rovněž u cizinců s trvalým pobytem v ČR, kteří jsou (byli) evidováni na úřadech práce jako nezaměstnaní. Je zřejmé, že tyto informace nemohou být jediným zdrojem o integraci cizinců v ČR, nicméně mohou zřejmě poskytnout jinde nedosažitelná tvrdá data. V dalším textu přinášíme přehled informací, které lze získat o těchto skupinách osob na českém trhu práce z OK Práce.

OK Práce je složena z řady modulů, které jsou do značné míry samostatné, ale řadu informací lze prostřednictvím jednoznačných identifikátorů propojit k jednomu konkrétnímu člověku zanesenému v databázi. Následující přehled (celá kapitola 1) uvádí moduly systému OK Práce využitelné ať již přímo či zprostředkovaně k potřebám sledování integrace cizinců na trhu práce v ČR.

1.2 Moduly zahraniční zaměstnanosti v informačním systému OK Práce s relevancí k integraci cizinců na trhu práce

V této kapitole nám nejde o vyčerpávající popis OK Práce jako systému, ale o zdůraznění dat, která lze v jednotlivých modulech vztáhnout ke sledované problematice.

1.2.1 Modul Evidence cizinců

byl vytvořen k evidenci a vyřizování žádostí o povolení k zaměstnání cizinců na území ČR a vydávání a prodlužování povolení k zaměstnání cizinců. Umožňuje vyhledávat cizince a jejich povolení k zaměstnání podle různých kritérií, která lze kombinovat. Touto cestou lze sledovat aktuální pozici cizinců s povolením k zaměstnání a občanů SR na trhu práce ČR. Modul obsahuje následující údaje:

- Osobní data cizince (jméno, datum narození, identifikační číslo), které je určitou analogií rodného čísla, státní občanství, platné cestovní doklady, údaje o povolení k pobytu, o

⁴ Mezi jiným i v oblasti zaměstnávání cizinců s povolením k zaměstnání a registrací občanů SR zaměstnaných v ČR.

zákazu pobytu, adresu v zemi trvalého pobytu a v ČR, okruh zaměstnání, požadované vzdělání, profesní zařazení v zaměstnání v ČR podle KZAM, kde lze zadat jednu či více profesí.

- Povolení k zaměstnání zahrnuje základní údaje potřebné k rozhodnutí o povolení k zaměstnání a zahrnuje informaci o případném odnětí povolení k zaměstnání a informaci o přerušení správního řízení. Je zde zaznamenáno jméno cizince, státní občanství, datum narození, odvětví/obor zaměstnání v ČR podle OKEČ, druh povolení k zaměstnání (podle příslušného paragrafu zákona o zaměstnanosti), druh pracovního poměru mezi cizincem a zaměstnavatelem, údaj o zaměstnavateli v ČR, pracovišti v ČR, identifikace volného pracovního místa podle KZAM a informace o době platnosti povolení k zaměstnání, stavu povolení (kdy byla podána žádost, povolení vydáno, přerušeno, převzato, nabylo právní moci, odesláno MPSV, zapláceno, prodlouženo) a o vydaném rozhodnutí (povoleno, nepovoleno, zastaveno, nerozhodnuto).
- Registrační karta slouží pro registraci občanů SR pracujících na území ČR. Zaznamenává se zde datum vzniku a ukončení pracovně právního vztahu občana SR v ČR. Registrační karta obsahuje jméno, identifikační/rodné číslo, datum narození, místo trvalého pobytu, název a adresa zaměstnavatele, místo zaměstnání, profese podle KZAM, odvětví/obor činnosti podle OKEČ a předložené doklady, kterými mohou být živnostenský list, výpis z obchodního rejstříku, pracovní smlouva se zaměstnavatelem, doklad o profesní způsobilosti k zaměstnání, obchodní či jiná smlouva, přihláška k pojištění.
- Informační karta slouží pro evidenci občanů SR pracujících na území ČR ve zvláštním režimu a pro evidenci cizinců pracujících na území ČR podle § 19a zákona o zaměstnanosti, tj. bez nutnosti platného povolení k zaměstnání. Existují dva druhy informačních karet pro cizince: a) karta založená při vzniku pracovně právního vztahu - Informační karta-pracovně právní vztah, b) karta založená při vyslání k výkonu práce cizince v ČR - Informační karta-vyslání k výkonu práce.
- Přehled aktivit cizince umožňuje načtení všech aktivit cizince dosud evidovaných úřadem práce v ČR včetně názvu zaměstnavatele a vykonávané profese podle KZAM a doby platnosti povolení k zaměstnání cizince. Pro občany SR zaměstnané v ČR takovýto přehled není k dispozici.
- Seznam povolení k zaměstnání cizince obsahuje všechny dosud vložené žádosti vztahující se k určitému cizinci (indikováno příjmením, jménem a datem narození).

1.2.2 Modul zaměstnavatelé cizinců

je určen k evidenci žádostí zaměstnavatelů o povolení získávat cizince na práci na území ČR a k evidenci zahraničních kontraktů. Tento modul umožňuje zjistit:

- název zaměstnavatele
- sídlo firmy
- adresu sídla firmy
- IČ a rodné číslo fyzické osoby, které umožňuje odlišení zaměstnavatelů na fyzické a právnické osoby
- povolení získávat na volná pracovní místa a) občany ze zahraničí, b) občany státu
- kód profese volného pracovního místa podle KZAM
- kontraktační povolení jsou odlišena od ostatních, ale obsahují identické údaje o volném pracovním místě pro cizince, navíc je zde uveden název a identifikační údaje o odběrateli kontraktu (název firmy, adresa firmy, identifikační číslo firmy).

1.2.3 Modul monitoring

umožňuje vydávat povolení k zaměstnávání cizinců konkrétním firmám žádajícím o toto povolení na konkrétní volná místa na konkrétních fyzických pracovištích. Předmětem povolení jsou volná pracovní místa. Ta se vybírají z formuláře „Tabulka volných míst“ z modulu „Volná místa“. V případě zahraničního kontraktu se vybírají volná kontraktační místa ze všech pracovišť firmy (tuzemského zaměstnavatele), na něž jsou vysíláni cizinci (specialisté) zahraničním dodavatelem kontraktu. Na tato volná kontraktační místa je následně vydáváno povolení k zaměstnání v rámci zahraničního kontraktu (kontraktační povolení). Modul umožňuje zjistit:

- seznam všech povolení získávat cizince vydaných konkrétním zaměstnavatelům
- seznam odnětí povolení pro určité zaměstnavatele a nabytí právní moci rozhodnutí

1.2.4 Modul volná místa

obsahuje tabulku volných míst na trhu práce a volných míst nahlášených firmou, na které chce získat povolení k zaměstnání cizinců, a podle té se vyřizují žádosti. I tato volná místa musejí být založena jako jakákoliv jiná standardní volná pracovní místa. Pro účely tohoto výzkumu je podstatné, že je lze v databázi jednoznačně identifikovat. V modulu jsou dále rozlišena tzv. normální volná pracovní místa a tzv. kontraktační místa. Význam odlišení spočívá v tom, že povolení k zaměstnání v rámci kontraktu je vydáváno úřadem práce automaticky bez ohledu na situaci na trhu práce. Modul dále rozlišuje:

- identifikační číslo firmy
- KZAM volného pracovního místa
- nabízený pracovní úvazek
- nabízené datum počátku pracovního poměru
- nabízené datum konce pracovního poměru
- nabízenou maximální mzdu
- nabízenou minimální mzdu
- příznak vhodnosti (absolvent, mladistvý, muž, žena, zdravý, ZPS, cizinec),
- identifikační číslo úřadu práce
- směnnost
- minimální stupeň vzdělání požadovaný na volné pracovní místo
- požadované dovednosti
- délka požadovaná praxe v dovednosti
- jiné způsobilosti
- požadované jazykové znalosti
- úroveň znalosti jazyka
- délka požadované praxe v povolání

Konkrétní volná pracovní místa se objevují ve výběrové tabulce volných míst (zde jsou červeně označena ta, na které nebylo možno získat domácího zájemce/uchazeče o zaměstnání). Pokud chce zaměstnavatel zaměstnat cizince (Modul „Zaměstnavatelé cizinců“) a bylo mu vydáno úřadem práce příslušné povolení, jsou tato volná pracovní místa označena jako místa s „příznakem vhodná pro cizince“. Tato pracovní místa již nadále nejsou nabízena domácím zájemcům.

1.2.5 Moduly evidence hmotného zabezpečení a ověřování hmotného zabezpečení

shromažďují údaje o uchazečích o zaměstnání registrovaných úřady práce. Jejich prostřednictvím lze získat informace o cizincích s povolením k trvalému pobytu v ČR, kteří

jsou evidováni jako uchazeči o zaměstnání. Představují tu část cizinců, jež má problémy se získáním zaměstnání, tudíž není na trhu práce uspokojivě integrována.

- Modul umožňuje vybrat z celé databáze evidovaných uchazečů jen cizince, např. dle toho, že nemají rodné číslo. Položka rodné číslo se musí u uchazečů o zaměstnání povinně vyplňovat, u cizinců se však vyplňuje „nepřiděleno“ a povinně se vyplní datum narození (v databázi veden jako šestičíslí) a pohlaví.

- Povinnými položkami jsou jméno, příjmení, rodné číslo, státní příslušnost, datum narození, trvalé bydliště, nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání, za účelem výplaty hmotného zabezpečení jsou zadávány také informace o předchozích zaměstnáních (doby zaměstnání, zaměstnavatel, důvod ukončení zaměstnání).

- Nepovinnými položkami zadávanými do OK Práce jsou například: zdravotní stav (ZPS), rodinný stav, požadavky na hledané zaměstnání, dosažená povolání, získané dovednosti, jazykové dovednosti, KZAM předchozího zaměstnání.

1.2.6 Modul rekvalifikace

umožňuje zjistit, na jaké činnosti byli rekvalifikováni uchazeči o zaměstnání (tab. Dohoda o rekvalifikaci) včetně nákladů s tím spojených, s jakým výsledkem a zda se jednalo o cílenou rekvalifikaci spojenou s příslibem zaměstnání. Jednou z placených rekvalifikací určených cizincům s trvalým pobytem v ČR je výuka českého jazyka. Kolik cizinců prošlo placeným kurzem českého jazyka v rámci placené rekvalifikace, jak úspěšně a zda byla rekvalifikace spojena s pracovním umístěním je z hlediska integrace cizinců na trhu práce podstatnou informací. Jméno uchazeče, s nímž byla uzavřena dohoda o rekvalifikaci, a náklady na rekvalifikaci jsou povinně sledovanými položkami v systému OK Práce. Výsledek rekvalifikace a příslib zaměstnání patří mezi položky nepovinné.

2. Centrální databáze MPSV

Individuální data ze všech modulů jsou k dispozici vždy na příslušném místním úřadě práce, jen některé části se sehrávají do tzv. centrální databáze. Z našeho pohledu je podstatné, že do centrální databáze jsou sehrávána data z modulu „Zahraniční zaměstnanost“, rovněž jsou do této databáze sehrávány tzv. statistiky, které poskytují předdefinované tabulky z různých modulů OK Práce (mimo jiné tabulky věnované zaměstnávání cizinců). Statistiky jsou vytvářeny sehráváním agregovaných dat z jednotlivých úřadů práce, takže není možné v centrální databázi dohledat, co se za jednotlivými údaji ve statistikách skrývá.

Statistiky vycházející z modulu „Zahraniční zaměstnanost“ v době zpracovávání projektu sice již existovaly, ale odborníci Správy služeb zaměstnanosti v uvedené době prováděli kontrolu správnosti dat, které obsahují. Přinejmenším v jedné položce i tyto statistiky narážejí na určité limity shromažďovaných dat. V tabulce 2 v položce „délka povolení“ existuje varianta 13 a více měsíců, což však nevypovídá o délce pracovního pobytu cizince, ale o délce doby, kdy povolení k zaměstnání nabylo právní moci, což může být až o několik měsíců více než je skutečná doba platnosti pracovního povolení. Tvůrci statistik však vycházeli z faktu, že doba nabytí právní moci je povinně vyplňovanou položkou, zatímco ukazatel „povolení od“ je jen dobrovolně vyplňovanou položkou. Všechny statistiky vztahující se k zaměstnávání cizinců jsou pro úplnost uvedeny v příloze zprávy.

Centrální statistiky MPSV vytvářené prostřednictvím informačního systému OK Práce s relevancí k integraci cizinců poskytují mimo jiné agregovaná data o cizincích s povolením k zaměstnání v členění: pohlaví, typ povolení k zaměstnání, věk, délka platnosti povolení k zaměstnání, požadavek na vzdělání, obor ekonomické činnosti podle OKEČ, pracovní zařazení podle KZAM a informace o typu vystavených povolení k zaměstnání v členění: dělnické, středoškolské, vysokoškolské v různých tříděních.

Informace o cizincích s povolením k trvalému pobytu nejsou zahrnuty v centrální databázi. Ta obsahuje výlučně informace o cizincích s povolením k zaměstnání v ČR.

Informace o cizincích s povolením k trvalému pobytu evidovaných v databázi uchazečů o zaměstnání lze zjistit z modulu „Evidence HZ“ a „Ověřování HZ“ OK Práce. Data z uvedeného modulu za celou ČR lze získat jen jejich sehráním z okresních databází OK Práce. Do centrální databáze MPSV sehrávána nejsou.

Centrální databáze MPSV obsahuje údaje o celkovém počtu občanů SR registrovaných úřady práce v ČR v členění podle: pohlaví, typu vykonávaného zaměstnání (dělnické, středoškolské a vysokoškolské profese).

V dalším textu uvádíme informace o datech podstatných pro sledování integrace cizinců u třech skupin cizinců, se kterými OK Práce pracuje odlišně. Logika řazení kapitola je taková, že vždy nejprve přinášíme přehled znaků, které OK Práce již sbírá, potom následuje přehled ukazatelů, které by bylo z pohledu integrace cizinců účelné sledovat, ale OK Práce je neobsahuje. Těmito třemi skupinami jsou: cizinci pracující v ČR na základě pracovního povolení (kapitoly 3 a 4), Slováci (kapitoly 5 a 6), cizinci s povolením k trvalému pobytu v ČR (7 a 8).

3. Relevantní údaje o integraci cizinců s povolením k zaměstnání na trhu práce ČR v současném systému OK Práce

Z pohledu zkoumání integrace skupiny cizinců s povolením k zaměstnání je možné pro další analýzy používat řadu údajů, které jsou zaneseny do různých modulů OK Práce. Dále uvádíme jejich přehled:

- identifikační číslo cizince (obc-id-cislo)
- pohlaví
- datum narození
- státní občanství
- okruh vydaného povolení k zaměstnání: a) podle příslušného paragrafu zákona o zaměstnanosti novela č. 167/199 Sb. (standardní zaměstnání a) podle podmínek povolení, standardní zaměstnání podle délky povolení, zaměstnání v příhraniční oblasti, sezónní zaměstnání do 6 měsíců, zaměstnání do 1 roku za účelem zvýšení kvalifikace, povolení bez ohledu na situaci na trhu práce na základě mezinárodní smlouvy, bez ohledu na situaci na trhu práce v rámci výměny mezi školami-stáží, b) podle číselníku OK systému: krátkodobé-nezadáno, 1) dlouhodobé, 2) obchodně závazkový vztah, 3) krátkodobé do doby 6 měsíců, 4) individuální, 5) smlouva o dílo.
- délka doby platnosti povolení k zaměstnání (do 3 měsíců, 4-6 měsíců, 7-12 měsíců, 13 a více měsíců)
- přerušení povolení k zaměstnání
- odejmutí povolení k zaměstnání
- prodloužení povolení k zaměstnání
- doba platnosti povolení k pobytu cizince od –do (vyplnění není povinné)
- zákaz pobytu cizince v ČR, pokud byl vydán (vyplnění není povinné)
- porušení právních předpisů o zaměstnávání cizinců v ČR v průběhu pracovního pobytu cizince (vyplnění není povinné)
- požadované vzdělání/kvalifikace (vyplňování není povinné)
- odvětví-obor volného pracovního místa v třídění podle OKEČ
- druh pracovního poměru mezi cizincem a zaměstnavatelem
- volné pracovní místo, na které bylo cizinci vydáno povolení k zaměstnání podle KZAM
- typ volného pracovního místa, na které bylo vydáno povolení k zaměstnání cizince
- adresa cizince v ČR (podle sídla ÚP) (vyplnění není povinné)
- adresa trvalého bydliště cizince v zemi původu (vyplnění není povinné)
- adresa (sídlo) zaměstnavatele
- místo výkonu práce
- datum nástupu do zaměstnání (vyplnění není povinné)
- datum ukončení zaměstnání
- pracovní historie cizince v ČR (předchozí pracovní pobyty)
- vyslání cizince k výkonu práce v ČR zahraničním zaměstnavatelem
- název zahraničního zaměstnavatele vysílajícího cizince k výkonu práce v ČR (vyplnění není povinné)
- adresa vysílajícího zaměstnavatele (země) - vyplnění není povinné
- doba započítání pracovního poměru cizince u zahraničního zaměstnavatele
- zařazení v profesi KZAM u zahraničního zaměstnavatele
- přehled pracovních aktivit cizince v ČR (v rámci povolení k zaměstnání)

4. Podstatné informace o cizincích s povolením k zaměstnání, které v systému OK Práce chybí z hlediska problému jejich integrace na trhu práce

- rodinný stav (důležité z hlediska budoucí možné integrace v ČR a trvalého přesídlení)
- rodina (manžel/ka, počet dětí, z toho nezaopatřených - důležité z hlediska možné žádosti o sloučení rodiny v budoucnosti),
- nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání⁵ je jedním z klíčových ukazatelů při sledování integrace cizinců na trhu práce, zařazení do informačního systému OK Práce vyžaduje adekvátní zákonnou úpravu, která by mohla být vyřešena zařazením této položky do žádosti cizince o povolení k zaměstnání v ČR (údaj sleduje Cizinecká a pohraniční policie při hlášení k pobytu v ČR), bylo by možné jej získat i touto cestou
- obor vzdělání není v modulu Cizinci obsažen - chybí právní předpis, který by umožnil zjišťování uvedeného ukazatele (absolvované školy KKOV a obory škol)
- průměrná výše měsíční mzdy v kalendářním roce podle metodických pokynů užívaných pro výpočet hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání (výše mzdy ze zaměstnání patří ke klíčovým ukazatelům při integraci cizince),
- údaje o předchozích zaměstnáních v ČR podle metodiky užívané při shromažďování údajů o uchazeči o zaměstnání,
- odpracovaná doba v posledních třech letech podle metodiky užívané při shromažďování údajů o uchazeči o zaměstnání,
- typologie povolení k zaměstnání nevylučuje dvojí možnost evidence: např. dlouhodobé povolení k zaměstnání může být současně individuálním, informace o typu povolení k zaměstnání v OK systému nemusí být přesná a úplná,
- položka druh pracovního poměru (hlavní, vedlejší, dohoda o provedení práce) neuvádí, zda se jedná o pracovní smlouvu na dobu určitou či neurčitou (což je z hlediska integrace cizince podstatné),
- údaj o povolení k zaměstnání cizince (stav) zaznamenává datum vydání, ale ne datum skutečného nástupu do zaměstnání, proto nelze na základě tohoto údaje určit délku doby aktuálního zaměstnání cizince v ČR (následně ani počet cizinců zaměstnaných v ČR déle než 1 rok, kteří jsou z hlediska integrace na trhu práce cílovou skupinou),
- údaj platnost povolení k zaměstnání (od do) zaznamenává datum nabytí právní moci povolení k zaměstnání, ale nelze na jeho základě odvodit, jak dlouho pracuje určitý cizinec v konkrétním zaměstnání u konkrétního zaměstnavatele, tj. zjistit celkovou dobu aktuálního souvislého zaměstnání v ČR,
- z hlediska integrace cizinců je důležitý údaj o důvodech odejmutí povolení k zaměstnání, který systém OK Práce nezaznamenává,
- není zaznamenán kód země, ve které má sídlo zahraniční zaměstnavatel vysílající cizince na práci v ČR,
- zařazení cizince podle KZAM není povinně vyplňováno, ale je povinně vyplňován údaj o KZAM volného pracovního místa.

⁵ Tento údaj je sledován Cizineckou a pohraniční policií v rámci administrativní procedury přihlašování cizince k pobytu v ČR na základě zákona č. 326/1999 Sb. § 97.

5. Relevantní údaje k integraci občanů SR na trhu práce ČR obsažené v současném systému OK Práce

- identifikační/ číslo (obc-id-cislo),
- rodné číslo (není povinně vyplňováno)
- pohlaví
- datum narození (není povinně vyplňováno)
- státní občanství
- místo trvalého pobytu (adresa v SR) (není povinně vyplňováno)
- druh pracovněprávního vztahu se zaměstnavatelem v ČR
- ukončení předchozího zaměstnání datum (není povinně vyplňováno)
- ukončení předchozího zaměstnání důvod (není povinně vyplňováno)
- datum vzniku pracovně právního vztahu v ČR
- datum ukončení pracovně právního vztahu (není povinně vyplňováno)
- druh pracovního vztahu (hlavní, vedlejší, smlouva o dílo)
- zaměstnavatel v ČR
- místo výkonu práce v ČR (není povinně vyplňováno)
- zařazení podle třídění KZAM
- zařazení zaměstnavatele podle třídění OKEČ
- předložené doklady (živnostenský list, výpis z obchodního rejstříku, pracovní smlouva se zaměstnancem, doklad o profesní způsobilosti, obchodní nebo jiná smlouva (není povinně vyplňováno)
- přihláška k pojištění (čestné prohlášení) (není povinně vyplňováno)
- předchozí zaměstnání v ČR (pracovní historie) v posledních třech letech
- evidence mezi uchazeči o zaměstnání
- vyslání k výkonu práce zahraničním zaměstnavatelem
- název zahraničního zaměstnavatele vysílajícího občana SR k výkonu práce v ČR
- adresa vysílajícího zaměstnavatele v SR
- zda je zahraniční zaměstnavatel fyzická či právnická osoba
- doba započetí pracovního poměru u zahraničního zaměstnavatele
- zařazení u profesi KZAM u zahraničního zaměstnavatele

6. Podstatné informace o registrovaných občanech SR, které chybí v současném systému OK Práce z hlediska jejich integrace na trhu práce

- rodinný stav (důležité z hlediska integrace a trvalého přesídlení do ČR),
- rodina (manžel/ka, počet dětí z toho nezaopatřených), což je důležité z hlediska slučování rodiny v budoucnosti,
- stupeň dosaženého vzdělání⁶ není sledován,
- obor vzdělání (absolvované školy KKOV a obory škol) nejsou sledovány,
- typ registrační karty - analogie s typem povolení k zaměstnání cizinců k odlišení standardních zaměstnání, zaměstnání v příhraničí, sezónní práce, pracovní stáže,
- vzdělání požadované k výkonu zaměstnání v ČR není v případě slovenských občanů povinně vyplňováno,
- požadovaný obor vzdělání k výkonu zaměstnání v ČR (absolvované školy KKOV a obory škol) systém OK Práce nesleduje,
- průměrná výše měsíční mzdy v kalendářním roce podle metodických pokynů užívaných pro výpočet hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání (výše mzdy ze zaměstnání patří ke klíčovým ukazatelům integrace na trhu práce,
- údaje o předchozích zaměstnáních v ČR podle metodiky užívané při shromažďování údajů o uchazeči o zaměstnání,
- místo bydliště slovenského občana (adresa) v ČR není povinně vyplňováno,
- místo výkonu zaměstnání není v případě slovenských občanů zaměstnaných v ČR povinně sledováno systémem OK Práce,
- průměrná výše měsíční mzdy v kalendářním roce podle metodických pokynů užívaných pro výpočet hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání,
- pracovní historie v ČR je redukována na dobu posledních tří let, z hlediska integrace by bylo užitečné mít možnost uchovat informace o celém období pracovní činnosti v ČR,
- porušení právních předpisů o zaměstnávání občanů SR v ČR v průběhu pracovního pobytu se nezjišťuje, ačkoli je to z hlediska integrace důležité,
- není zaznamenáván kód země, ve které má sídlo zahraniční zaměstnavatel vysílající občana SR na práci v ČR,

⁶ Tento údaj je sledován Cizineckou a pohraniční policií v rámci administrativní procedury přihlašování cizince k pobytu v ČR podle zákona č. 326/1999 Sb. § 19.

7. Údaje o cizincích s povolením k trvalému pobytu, které lze vyčíst z evidenční karty uchazeče o zaměstnání

- identifikační/rodné číslo
- pohlaví (transformované z data narození/rodného čísla)
- věk (z data narození/rodného čísla)
- státní občanství
- nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání (nepovinné u absolventů)
- zdravotní stav (nepovinné)
- rodinný stav (nepovinné)
- požadovaná směnnost (nepovinné)
- požadovaný pracovní úvazek (nepovinné)
- předchozí evidence v registru uchazečů o zaměstnání (celá historie)
- místo trvalého bydliště
- historie zaměstnání v ČR (jen relevantní pro výpočet hmotného zabezpečení)
- absolvované školy KKOV a obory škol (povinné jen u absolventů)
- rekvalifikace
- nepřítomnost
- požadavky na zaměstnání (KZAM)
- odpracovaná doba v posledních třech letech v ČR
- výše příjmu ze zaměstnání za rozhodné období pro přiznání HZ

8. Údaje o cizincích s povolením k trvalému pobytu vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání v ČR, které chybí z hlediska pohledu jejich integrace na trhu práce

- úspěšnost podstoupených rekvalifikací
- využití možností profesního poradenství

9. Způsoby analýzy dat získaných ze systému OK Práce

Informační systém OK Práce je sestaven z několika samostatných modulů. Každý modul tohoto informačního systému je obsahově a tematicky zaměřen na určitou specifickou část problematiky úřadů práce (např. výše uvedené moduly systému OK Práce s relevancí k integraci cizinců na trhu práce). Moduly tudíž obsahují tematicky odlišná data, které je možno v systému OK Práce dále zpracovávat. Na základě různých výběrových kritérií lze v rámci modulu vytvořit tzv. výběrové tabulky (např. tabulka volných míst). Samotný výběr probíhá na základě stanovení vlastních kritérií uživatele nebo za pomoci již přednastavených podmínek splňujících určitá kritéria standardních výběrů. Výběrová tabulka tohoto prvního třídění obsahuje seznam jednotlivých případů splňujících zadaná kritéria výběru a specifickou řadu znaků (proměnných), které mají určitou výpovědní hodnotu k zadanému výběru. Tuto tabulku seznamu již ale není možno podrobit třídění druhého a vyššího stupně. Systém OK Práce tudíž umožňuje vícero třídění prvního stupně. Zadávaní složitějších podmínek výběru je omezeno výraznou nekompatibilitou jednotlivých modulů a obtížností zadání identifikátorů, na základě kterých by bylo možné uskutečnit složitější třídění dat. Nadstandardní postupy analýzy dat obsažených v systému OK Práce lze dosáhnout jeho kombinací se systémy např. Paradox, Quest, Excel.

Jedním z obecných cílů celého informačního systému OK Práce je postupně provázat moduly systému, aby došlo ke sdílení dat. Tím by byla zajištěna konzistence dat a změny v datech jednoho modulu by byly automaticky promítnuty do všech modulů, kterých by se tato změna týkala.

Analýza dat v systému OK Práce je pro potřeby výzkumu integrace cizinců na trhu práce ČR do značné míry omezena, a to již z důvodu praktického zaměření tohoto software na potřeby úřadů práce. Kromě již uvedených výběrových tabulek, obsahuje systém i modul určený pro zpracování a výpočet přednastavených statistik Modul Statistika (Ovládání a Výpočty). Na rozdíl od výběrových tabulek jednotlivých modulů, Modul Statistika zajišťuje výpočet přednastavených statistik z dat, které OK Práce obsahuje. Uživatel má možnost přednastavení jednoznačného bloku statistik, určených k výpočtu. Dále má možnost přehledu historie již vypočtených statistik. Systém OK Práce rozlišuje dvě základní skupiny předdefinovaných statistik: Statistiku na ÚP (lokální statistiky jednotlivých úřadů práce) a Centrální statistiku MPSV (výpočet souhrnných statistik a detailní prohlížení lokálních statistik ÚP). Jednotlivé statistiky se vypočítávají a sehrávají s pravidelnou časovou periodou.

9.1 Nadstandardní postupy analýzy dat OK Práce

Synchronizací těchto statistických výstupů z jednotlivých úřadů práce i jejich následné sehrávání a zpracování v centrální databázi MPSV poskytuje pravidelný a standardizovaný přehled a vývoj důležitých ukazatelů trhu práce jak v okresech, tak i v celé ČR.

Pro potřeby výzkumu dat, které mají určitou výpovědní hodnotu o procesu integrace cizinců na trhu práce ČR, je důležité vytvořit takovou strukturu dat, která umožňuje vzhledem k stávajícím možnostem systému OK Práce jisté nadstandardní postupy analýzy. Je proto nutné z dat obsažených v informačním systému OK Práce vytvořit matici sestavenou z jednotlivých případů (systémem OK Práce registrovaní cizinci všech tří výše jmenovaných skupin) a předem definovaných proměnných (vytvořených z dat obsažených v systému OK Práce). Takovýmto způsobem uspořádaná data umožní nejen třídění prvního, ale i třídění vyšších stupňů, na základě kterých je možné hlubší poznání situace cizinců na trhu práce v ČR.

9.2 Technické problémy spojené s využitím dat ze systému OK Práce

Klíčovým poznatkem je, že OK Práce uchovává historická data, která je možné z databáze vybrat, i když je to spojeno s určitými technickými obtížemi. Systém OK Práce užívá formát „časodatum“, který je pro potřeby analýzy v jiném systému nezpracovatelný, tudíž je nutný přepis dat získaných ze systému. Základní identifikátor evidence občana - uchazeče i cizince v systému OK Práce je `obc_id_cislo`; toto identifikační číslo je jediné a nezaměnitelné v celé ČR. V identifikačním čísle je kromě jiného obsažen i kód příslušného úřadu práce, kde byl občan - uchazeč a cizinec zaregistrován. V případě změny bydliště a další registrace občana a cizince na novém příslušném úřadu práce, dochází k tvorbě nového identifikačního čísla, které je v tabulce řazeno v řádku pod starším identifikačním číslem. Systém OK Práce takto vytváří historii evidence občana/cizince (viz tabulka). Pro nové zpracování dat vztahujících se k cizincům je potřebné vytvoření jednoho a nezaměnitelného identifikačního čísla cizince. Je však otázka, zda je možné se stoprocentně spolehnout na shodnost dalších identifikátorů jednotlivce: zřejmě kombinace data narození a jména. Testované případy takovou obavu nepotvrdily, nicméně rozsah testování neumožňuje tuto možnost zcela vyloučit. V takovém případě by se jedna osoba mohla v nově vytvořené databázi objevit na různých místech a její historii bychom nemohli správně postihnout.

Skupina cizinců s povolením k zaměstnání spadá pod samostatný referát na jednotlivých úřadech práce ČR; je obsažena v modulu Evidence cizinců, který většinou nespadá pod zprostředkování zaměstnání (moduly Evidence a HZ a Ověřování HZ). Systém OK Práce neustále eviduje historii evidovaných uchazečů, zájemců o práci i cizinců. Výpis historie registrací občana a cizince v systému OK Práce je řazen v řádcích pod sebou. Pro další zpracování je však nutný přepis jednotlivých definovaných proměnných do věty nového systému. Občané Slovenské republiky vytvářejí v rámci systému OK Práce dvě podskupiny. První evidenční skupina obsahuje občany SR, kteří jsou v systému OK Práce registrovaní prostřednictvím Registrační karty (Moduly zahraniční zaměstnanosti). Druhá evidenční skupina je složena z občanů SR, kteří v současné době pobírají hmotné zabezpečení z ČR a zdržují se v SR.

Systém OK Práce obsahuje data povinná a nepovinná. První skupina dat je povinně sledována na každém úřadu práce. Druhá skupina dat je v systému obsažena jen sporadicky a tudíž její vyhodnocování je v současné době nemožné. Přesto dále uvádíme i tyto položky v seznamu, který bychom považovali za vhodný k transpozici do maticové podoby (viz dále). Tímto otvíráme otázku rozšíření položek povinně sledovaných dat v systému OK Práce.

9.3 Návrh rozsahu věty souboru ukazatelů integrace cizinců prostřednictvím trhu práce

Jak již bylo řečeno, na trhu práce v ČR se vyskytují tři základní skupiny cizinců, které také OK Práce sleduje odlišně. Na základě analýzy dostupných podkladů o procesu jejich integrace byly stanoveny jednotlivé proměnné, které mají určitou výpovědní hodnotu o tomto procesu.

9.3.1 Rozsah věty souboru cizinců s povolením k zaměstnání

- identifikační číslo respondenta
- okresní úřad práce NUTS 4 na úroveň okresů
- pohlaví respondenta
- věk (přepočet z data narození)
- občanství (podle číselníku ČSÚ - CZ-GEONOM)
- nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání (podle číselníku ČSÚ - KKO)
- profese, na kterou bylo vystaveno pracovní povolení (KZAM)
- délka doby zaměstnání v ČR v měsících

- požadovaný minimální stupeň vzdělání podle požadavků na volné pracovní místo v ČR (KKOV) - kód kmenového oboru vzdělání xx-xx-x, (obor vzdělání a minimální stupeň požadovaného vzdělání)
- druh zaměstnání v ČR podle požadavků na volné pracovní místo v ČR (KZAM)
- odvětví-obor současného zaměstnání v ČR (OKEČ)
- místo současného zaměstnání v ČRNUTS 4 (na úroveň okresů)
- místo bydliště v ČR NUTS 4 na úroveň okresů
- celkový počet předchozích pracovních povolení
- typy předchozích pracovních povolení (podle číselníku OK Práce)
- zařazení v dřívějších zaměstnáních podle KZAM
- obory činnosti dřívějších (OKEČ)
- nelegální zaměstnání

9.3.2 Rozsah věty souboru občanů SR zaměstnaných v ČR

- identifikační číslo respondenta
- okresní úřad práce NUTS 4 na úroveň okresů
- pohlaví respondenta
- věk (přepočten z data narození)
- občanství (podle číselníku ČSÚ - CZ-GEONOM)
- občané SR registrovaní v Modulu Evidence a HZ
- délka doby zaměstnání v ČR v měsících
- požadovaná klasifikace pro zaměstnání v ČR
- odvětví-obor současného zaměstnání v ČR (OKEČ)
- místo současného zaměstnání v ČR NUTS 4 (na úroveň okresů)
- celkový počet registrací (registračních karet) evidovaných ÚP
- zařazení v dřívějších zaměstnáních podle KZAM
- obory činnosti dřívějších (OKEČ)
- celkový počet evidencí nezaměstnaní v ČR - kolikrát se stal v ČR nezaměstnaným
- celková doba nezaměstnanosti v ČR - v jednotlivých případech nezaměstnanosti (v měsících)
- nelegální zaměstnávání

9.3.3 Rozsah věty souboru cizinců s povolením k trvalému pobytu

- identifikační číslo respondenta
- okresní úřad práce NUTS 4 na úroveň okresů
- pohlaví respondenta
- věk (přepočten z data narození)
- občanství (podle číselníku ČSÚ – CZ-GEONOM)
- nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání a obor vzdělání (KKOV- kód kmenového oboru vzdělání:xx-xx-x (obor vzdělání a nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání)
- požadované zaměstnání (KZAM)
- celkový počet evidencí nezaměstnaní v ČR - kolikrát se stal v ČR nezaměstnaným
- celková doba nezaměstnanosti v ČR
- celkový počet absolvovaných rekvalifikací
- typy absolvovaných rekvalifikací (podle číselníku OK Práce)

Varianty proměnných budou převzaty ze systému OK Práce, který většinou pracuje s mezinárodně zavedenými číselníky.

10. Identifikace ukazatelů o cílové skupině cizinců, jejichž integrace na trhu práce je podporována vládní koncepcí, vyžadovaných zejména orgány EU po vstupu ČR do Evropské unie, a zhodnocení možnosti jejich získávání prostřednictvím systému OK Práce.

V rámci úkolů stanovených Národním programem přípravy ČR na členství v EU byla v roce 2000 vytvořena meziresortní pracovní skupina pro integraci statistických dat o mezinárodní migraci za ČR do statistických šetření Eurostatu, jejímž koordinátorem je ČSÚ. Požadavky Eurostatu jsou koordinovány s požadavky dalších mezinárodních organizací: OSN, Rady Evropy, ILO a jsou formulovány ve společném dotazníku. Zde jsou sledovány zejména tyto údaje:

- velikost a struktura mezinárodních migračních toků
- počet cizinců pobývajících trvale nebo dlouhodobě k určitému datu příslušného roku (nejčastěji k 1.1. či 1.7., uvažuje se i o měsíčním sledování)
- počet cizinců zaměstnaných nebo podnikajících na území ČR k určitému datu příslušného roku (nejčastěji k 1.1. či 1.7., uvažuje se i o měsíčním sledování)
- počet příhraničních pracovníků (a to jak cizinců pracujících v ČR, tak občanů ČR pracujících v zahraničí) v jednotlivých obdobích roku
- azylové řízení (počty žádostí o azyl podaných v příslušném období, počty pozitivně a negativně vyřízených žádostí, struktura žadatelů z hlediska různých charakteristik, počty osob s garantovaným statutem uprchlíka k určitému datu apod.).

Tabulky požadované na základě směrnice EU 311/76 obsahují položku zaměstnání podle státního občanství, v níž jsou zahrnuti společně cizinci s povolením k zaměstnání a sebezaměstnaní cizinci s vízem k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání a podnikání. Položka zahrnuje i cizince s povolením k trvalému pobytu, kteří v ČR podnikají. Požadované tabulky zjišťují tyto znaky: pohlaví, věk, typ ekonomické aktivity (NACE), státní občanství (detailně všechny země), hlavní skupiny státního občanství (domácí, občané EU, občané mimo země EU), region NUTS II, ekonomicky aktivní celkem (domácí, občané EU, občané mimo země EU), zaměstnání (domácí, občané EU, občané mimo země EU) a nezaměstnání (domácí, občané EU, občané mimo země EU). Některé znaky jsou mezi sebou vzájemně tříděny.

Systém OK Práce umožňuje odpovědět na část požadovaných otázek. Těch, které vypovídají o cizincích s povolením k zaměstnání, občanech SR registrovaných úřady práce a o nezaměstnaných cizincích s povolením k trvalému pobytu, kteří jsou evidováni jako uchazeči o zaměstnání. Neumožňuje pochopitelně získávat žádné informace o skupině osob sebezaměstnaných.

11. Metodika sběru dat o zaměstnávání cizinců

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů o migraci a integraci cizinců byla vypracována Českým statistickým úřadem na základě usnesení vlády ČR č. 1360 z 11.12.2002. Podklady pro zpracování této koncepce byly: Usnesení vlády ČR (č. 689 ze dne 7.7.1999, č. 1266 ze dne 11.12.2000 a č. 1360 ze dne 19.12.2001), klíčové materiály Rady Evropy, které se vztahují k integraci cizinců (Diversity and Cohesion: New challenges for the integration of immigrants and minorities/Rozmanitost a soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace imigrantů a menšin a z materiálu Framework of integration/český název Rámec integrační politiky), doporučení OSN ke statistice zahraniční migrace a na základě požadavků mezinárodních organizací Eurostat (statistický úřad EU), Statistická divize OSN, Rady Evropy, Evropské hospodářské komise, Mezinárodní organizace práce, Mezinárodní organizace pro migraci, Centra pro informace, diskusi a výměnu dat v oblasti azylových politik (CIREA), Centrum informací, diskusi a výměny dat v oblasti přechodů hranic a imigrace.

Součástí výše jmenované koncepce je i popis stávajícího stavu v oblasti sběru dat o ekonomických aktivitách cizinců a jejich hodnocení, včetně návrhů na zlepšení stávajícího systému. Dosavadní statistické údaje popisující ekonomické aktivity cizinců jako celek nejsou úplné. K dispozici jsou evidence cizinců s povolením k zaměstnání, evidence registrací občanů SR úřady práce a evidence cizinců s živnostenským oprávněním. Některé ekonomické aktivity doposud sledovány nejsou: osoby zapsané v obchodním rejstříku jako společníci, osoby, které nevykonávají své zaměstnání na základě živnostenského oprávnění, ale podle zvláštních zákonů vztahujících se k fyzickým osobám (lékaři, lékárníci, advokáti, znalci a tlumočníci), členové družstev, azylantů, neregistrovaní občané SR a osoby pracující v ČR nelegálně, v rozporu se stávajícími právními předpisy. Mezinárodní instituce vyžadují data o cizincích v členění: pohlaví, věk, státní občanství, druh ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a oblastí/regionů (NUTS II) v různých kombinacích. Některé atributy o ekonomicky aktivních cizincích vyžadované Eurostatem nejsou dostupné (rodinný stav, země narození, země posledního pobytu, stupeň a druh dosaženého vzdělání a nejsou propojeny údaje o druhu a délce pobytu cizinců s charakteristikami jejich ekonomické aktivity a postavením v zaměstnání (Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky).

Součástí statistik o ekonomických aktivitách cizinců jsou údaje o zaměstnávání cizinců s přechodným pobytem na území ČR. Statistické údaje o cizincích s povolením k trvalému pobytu v ČR zaměstnaných v závislých zaměstnáních (na základě pracovní smlouvy s tuzemským či zahraničním zaměstnavatelem) sledovány nejsou. Tyto údaje nejsou sledovány ani mezinárodně.

Statistické údaje o počtu platných povolení k zaměstnání vydaných cizincům s vízem nad 90 dnů za účelem zaměstnání a o registracích občanů Slovenské republiky zaměstnaných v ČR na základě pracovní smlouvy vycházejí z evidence Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV).

Údaje o cizincích s platným povolením k zaměstnání a slovenských občanech registrovaných úřady práce zpracovávají územní orgány práce. Údaje o registracích občanů SR předávají jednotlivé úřady práce přímo MPSV SSZ ke statistickému zpracování. Údaje o cizincích s povolením k zaměstnání předávají úřady práce nejprve Agendě mezinárodní mobility pracovních sil (dále jen Agendě), která je součástí Úřadu práce hlavního města Prahy. Agenda tato data sehrává a předává je Správě služeb zaměstnanosti MPSV k dalšímu zpracování. Metodické pokyny sběru dat o cizincích zaměstnaných v ČR na základě povolení k zaměstnání a o občanech SR registrovaných úřady práce v ČR vydává MPSV SSZ.

V současné době se dosavadní systém sběru statistických dat o zaměstnávání cizinců mění a bude v blízké budoucnosti plně nahrazen informačním systémem OK Práce, který je postupně zaváděn od roku 1997. Informační systém OK Práce již vytváří předpoklady pro shromažďování dostupných údajů o nelegálním zaměstnávání. Okruh těchto informací je v gesci Cizinecké a pohraniční policie a úřadů práce.

12. Návrh na rozšíření systému OK Práce využívaného MPSV ČR

Tato kapitola je výsledkem porovnání údajů, které OK Práce o sledované skupině cizinců sleduje, a těch údajů, které by bylo užitečné sledovat z pohledu integrace cizinců, ale v OK Práci sbírány nejsou. Přehled je uveden v poměrně rozsáhlém tvaru, ačkoliv jsme si vědomi značných faktických omezení pro takové doplňování. Studie má v tomto směru za cíl především přispět ke kvalifikovanému zahájení diskuse o případném rozšíření OK Práce. Jde totiž především o rozhodnutí správce systému (MPSV) využívat OK Práci také způsobem, který je popisován v této studii. Doporučujeme proto následující doplňky či změny v informačním systému OK Práce:

12.1 Cizinci s povolením k zaměstnání v ČR

1. Převedení identifikačního čísla cizince na číslo posloupné tak, aby bylo možno vyhledat pracovní historii konkrétní osoby na základě jednoho nezaměnitelného čísla, nikoli jména.
2. Doplnit zemi narození cizince, jedná se o informaci vyžadovanou mezinárodními institucemi (Eurostatem).
3. Doplnit zemi posledního pobytu cizince, neboť se jedná o informaci vyžadovanou mezinárodními organizacemi (Eurostatem). Informační systém OK Práce zaznamenává sice jako nepovinně vyplňovanou položku zemi, kde má cizinec trvalé bydliště, ale to nemusí být země posledního pobytu.
4. Doplnit údaje o rodinném stavu cizince, což je informace důležitá pro posouzení možných nároků cizince v sociální oblasti v případě jeho integrace a trvalého přesídlení do ČR, dále je významná z hlediska posouzení možností uplatnění dalších členů rodiny na trhu práce, nakonec i pro posouzení možností využití dosaženého vzdělání a kvalifikace cizince na trhu práce ČR. Navíc je vyžadovaná mezinárodními institucemi.
5. Rozšířit systém OK Práce o údaje o úzké rodině cizince (manžel/ka, počet dětí, z toho nezaopatřených), co jsou údaje důležité k posouzení možných nároků cizince v případě sloučení rodiny, dále jsou významné i z hlediska posouzení možností uplatnění dalších členů rodiny na trhu práce ČR, možností vzdělávání, studia, přípravy na povolání dětí cizinců a posouzení nákladů na výchovu, vzdělávání a přípravu na povolání dětí a bydlení integrovaných cizinců.
6. Doplnit údaj o délce a druhu pobytu v ČR, který je vyžadován mezinárodními institucemi. OK Práce zaznamenává údaje o době vydání povolení k pobytu jako položku, která není povinně vyplňována.
7. Klíčovým ukazatelem pro posouzení úspěšnosti procesu integrace cizinců na trhu práce je využití dosaženého vzdělání a kvalifikace. Údaj o výši dosaženého vzdělání zjišťuje Cizinecká a pohraniční policie (CPP) ČR v rámci administrativní procedury přihlašování cizince k pobytu v ČR. Tento údaj by mohl být do systému OK Práce předáván z CPP stejným způsobem jako údaje o délce povolení k pobytu cizince v ČR, přistižení při nelegálním zaměstnání, které již v systému OK Práce obsaženy jsou. Je třeba zajistit, aby předávání a vyplňování uvedených informací do systému OK Práce CPP bylo povinné. Jinou cestou jak zabezpečit sledování údajů o dosaženém vzdělání cizinců v rámci informačního systému OK Práce je zavedení této položky do žádosti cizince o pracovní povolení, zde je podmínkou zákonná úprava umožňující dotazování v tomto směru. Stejným způsobem sledovat obor vzdělání/kvalifikace cizince (absolvované školy podle KKOV a obory škol), i když zde zjišťování naráží na problém různé klasifikace vzdělání v zahraničí (z tohoto důvodu

není údaj sledován ani mezinárodními institucemi, i když je všeobecně uznáváno, že se jedná o údaj významný).

8. Doplnit atribut postavení v zaměstnání podle metodiky mezinárodních statistických sledování, protože se jedná o údaj vyžadovaný mezinárodními institucemi. Navíc tento údaj umožňuje zjistit horizontální profesní mobilitu cizinců.

9. Systém OK doplnit o údaj o průměrné výši měsíční mzdy v kalendářním roce podle metodických pokynů užívaných pro výpočet hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání. Výše průměrné měsíční mzdy ze zaměstnání patří ke klíčovým ukazatelům při hodnocení integrace cizince, zejména ve srovnání s výší mzdy občanů ve srovnatelných profesích na lokálních trzích práce. Je to i možnost, jak zjistit případnou mzdovou diskriminaci cizince.

10. O stupni integrace cizince na trhu práce vypovídají i údaje o jeho předchozích zaměstnáních v ČR. Lze sledovat pracovní historii cizince v posledních třech letech. Systém OK Práce sleduje též tento typ údajů u souboru evidovaných uchazečů o zaměstnání. Metodiky užívané systémem OK Práce při shromažďování předchozích zaměstnání uchazečů o zaměstnání lze využít k případnému sledování pracovní historie v ČR i u souboru cizinců zaměstnaných v ČR v rámci povolení k zaměstnání.

11. Metodický postup užívaný při shromažďování údajů o uchazeči o zaměstnání by bylo možno využít i ke sledování odpracované doby cizince v ČR v posledních třech letech.

12. Položku druh pracovního poměru (typ pracovní smlouvy) v systému OK Práce upravit tak, aby bylo zřejmé, zda byla pracovní smlouva uzavřena na dobu určitou či neurčitou, protože trvání a stabilita pracovního místa je z pohledu integrace cizince velice důležitá.

13. Systém OK Práce doplnit o datum skutečného nástupu cizince do zaměstnání, což umožní sledovat celkovou délku doby jeho zaměstnání a určit počet cizinců zaměstnaných v ČR déle než 1 rok, kteří tvoří cílovou skupinu vládní koncepce integrace.

14. Vyčlenit položku o místě výkonu zaměstnání cizince a zařadit ji mezi povinně sledované údaje. Prostorová mobilita cizinců je důležitým ukazatelem pro posuzování integrace cizinců na trhu práce.

15. Důvod odejmutí povolení k zaměstnání cizince zařadit jako povinně sledovaný údaj v systému OK Práce, je to z hlediska integrace významné.

16. Informace o sídle zahraničního zaměstnavatele vysílajícího cizince na práci v ČR doplnit o kód země tohoto sídla.

17. Zavést jako povinný údaj o zařazení cizince podle KZAM v zaměstnání v ČR.

18. Odvětví/obor činnosti zahraničního zaměstnavatele vysílajícího cizince na práci v ČR zavést jako povinně sledovanou položku. Bez toho nelze sledovat, ve kterých segmentech trhu práce se cizí pracovní síla vyskytuje, ani změny, ke kterým dochází v průběhu let.

19. Údaj o nelegálním zaměstnání zařadit mezi povinně sledované položky v informačním systému OK Práce.

12.2 Občané SR registrovaní úřady práce v ČR

Sledování procesu integrace občanů Slovenské republiky na trhu práce v České republice by mělo vycházet ze shodných údajů jako v případě cizinců s povolením k zaměstnání v ČR. Informační systém OK Práce nezaznamenává v případě občanů SR zaměstnaných v ČR tolik údajů jako o cizincích s povolením k zaměstnání. Bylo by třeba sledovat stejné ukazatele pro hodnocení procesu integrace slovenských občanů jako u cizinců s povolením k zaměstnání. Doporučujeme rozšířit systém OK Práce o následující ukazatele o

slovenských občanech zaměstnaných v ČR, které považujeme z hlediska jejich integrace cizince na trhu práce za podstatné:

1. Doplnit zemi narození, neboť se jedná o údaj vyžadovaný mezinárodními institucemi (Eurostatem).
2. Doplnit zemi posledního pobytu, neboť se jedná o údaj vyžadovaný mezinárodními institucemi (Eurostatem).
3. Doplnit údaj o délce a druhu povolení k pobytu, neboť se jedná o údaj vyžadovaný mezinárodními institucemi (Eurostatem).
4. Doplnit atribut rodinný stav, který je vyžadován mezinárodními institucemi (Eurostatem)
5. Rodina (manžel/ka, počet dětí, z toho nezaopatřených).
6. Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání⁷ (absolvované školy KKOV a obory škol). V případě občanů SR je zjišťování snazší, protože jsou systémy vzdělání obou zemí velmi blízké.
7. Odlišení typů zaměstnání slovenských občanů v ČR v registrační kartě: standardní zaměstnání, zaměstnání v příhraničí, sezónní práce, pracovní stáže (analogicky jako u cizinců s povolením k zaměstnání).
8. Požadované vzdělání k výkonu zaměstnání v ČR zavést v systému OK Práce jako povinně sledovanou položku i u občanů SR.
9. Požadovaný obor vzdělání/kvalifikace pro zaměstnání slovenských občanů v ČR (absolvované školy podle KKOV a obory škol) zavést v systému OK Práce jako povinně sledovanou položku.
10. Doplnit údaj o postavení v zaměstnání na základě metodiky mezinárodních institucí, které údaj požadují.
11. Místo bydliště (adresa) v ČR zařadit jako povinně sledovaný údaj.
12. Místo výkonu práce v ČR zařadit jako povinně sledovaný údaj.
13. Průměrná výše měsíční mzdy v kalendářním roce podle metodických pokynů užívaných pro výpočet hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání.
14. Údaje o předchozích zaměstnáních v ČR zaznamenávat podle metodiky užívané v modulu evidence uchazečů o zaměstnání, uchovávat informace o celém období pracovní činnosti občana SR v ČR
15. Zaznamenávat případy porušení právních předpisů občanů SR v průběhu doby jejich zaměstnání v ČR.
16. Zaznamenávat kód země sídla zahraničního zaměstnavatele vysílajícího občana SR na práci v ČR.
17. Zařadit jako povinně vyplňovaný údaj o nelegálním zaměstnání občana SR stejně, jako je tomu u cizinců s povolením k zaměstnání.

⁷ Tento údaj je sledován Cizineckou a pohraniční policií v rámci administrativní procedury přihlašování cizince k pobytu v ČR podle zákona č. 326/1999 Sb. § 19.

12. 3 Cizinci s povolením k trvalému pobytu v ČR vedení v modulu evidence uchazečů o zaměstnání a modulu rekvalifikace

1. Informace o cizincích s trvalým pobytem, kteří jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání na jednotlivých úřadech práce učinit součástí centrální databáze MPSV.

2. Sledovat úspěšnost rekvalifikací cizinců.

3. Sledovat využívání profesního poradenství cizinci.

4. Další doporučení již nesměřují k vlastnímu doplnění relevantních modulů, protože ten je pro potřeby sledovaných analýz nejobsažnější. Žádoucí by bylo položky, které uvádíme v kapitole 8 jako nepovinné, sledovat povinně (zejména vzdělání u všech uchazečů, obor vzdělání u všech uchazečů).

V případě rozšíření informačního systému OK Práce budou přijaté změny adekvátním způsobem zapracovány do souboru navrhovaných vět proměnných u sledovaných skupin cizinců.

12. 4 Centrální statistika MPSV

12.4.1 Tabulka 2 Rozbor platných povolení k zaměstnání, položka věková struktura by měla být shodná s klasifikací požadovanou směrnicí EU 311/76, která je následující : celkem, 0-19, 20-24, 25-39, 40-54, 55-59, 60-64, 65+. Tabulka 2 centrální statistiky užívá interval 10 let. Bylo by účelné mít k dispozici i pětileté intervaly tak, jak jsou vyžadovány mezinárodními institucemi.

12.4.2 Tabulka 10 Registrovaní občané Slovenské republiky by měla být podrobnější. Informace o občanech Slovenské republiky by měly být v podstatě shodné s informacemi o cizincích s povolením k zaměstnání, protože jsou tito občané z hlediska integrace v ČR nejvhodnější.

12. 5 Modul volných pracovních míst zahrnuje „příznak vhodnosti“ nabízeného pracovního místa (pro mladistvé, absolventy, muže, ženy, zdravé, ZPS, cizince). Příznak vhodnosti by mohl být v praxi zdrojem diskriminace na trhu práce, a to nejen cizinců. Volné pracovní místo je nabízeno pouze určitým, předem definovaným zájemcům a může v praxi znesnadňovat přístup na trh práce některým obtížně zaměstnatelným skupinám, jakými jsou ZPS, mladiství, absolventi, ženy atd.

12. 6 Vytvoření nové databáze

Doporučujeme zvážit vytvoření nové databáze dat s relevancí k procesu integrace cizinců na trhu práce. Je proto nutné z dat obsažených v informačním systému OK Práce vytvořit matici sestavenou z jednotlivých případů (systémem OK Práce registrovaní cizinci všech tří výše jmenovaných skupin) a předem definovaných proměnných (vytvořených z dat obsažených v systému OK Práce). Takovýto způsob uspořádání dat do věty předdefinovaných proměnných umožní nejen třídění prvního, ale i třídění vyšších stupňů, na základě kterých je možné hlubší poznání situace cizinců na trhu práce v ČR.

Závěry

Analýza obsahu informačního systému OK Práce prokázala použitelnost dat modulů zahraniční zaměstnanosti, ale i dalších modulů k popisu populace cizinců zaměstnaných v České republice v rámci institutu povolení k zaměstnání. Tento institut váže cizince k zaměstnavateli, pracovnímu místu i druhu vykonávané práce a znemožňuje prostorovou, vertikální i horizontální pracovní mobilitu, což má své legitimní důvody. Integraci cizinců na trhu práce lze hodnotit pouze z pohledu délky doby souvislého zaměstnání v České republice, tj. jak dlouho si cizinec dokázal pracovní místo udržet. Přestože je žádoucí rozšířit okruh stávajících položek a zavést povinné sledování některých dosud dobrovolně sledovaných položek, které jsou z hlediska integrace cizinců na trhu práce významné, je i v současném stavu zdrojem „tvrdých“ dat jinde nedostupných a bylo by škoda tento systém nevyužít.

MPSV má za úkol podporovat integraci cizinců na trhu práce, což vyplývá ze „Zásad koncepce integrace cizinců na území České republiky“ schválených vládou České republiky. Pravidelné monitorování dat o postavení cizinců na trhu práce umožňuje posouzení účinnosti vládní koncepce. Změna některých dobrovolně sledovaných údajů informačního systému OK Práce na povinné a jejich případné rozšíření závisí na krocích Ministerstva práce a sociálních věcí v této oblasti.

Literatura

1. Informační systém pro úřady OK Práce
2. Cizinci v České republice, ČSÚ, Scientia, s.r.o., 2002
3. Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky (dosud nepublikováno), Praha, srpen 2002

Příloha

Obsah centrálních statistik MPSV vztahujících se k zaměstnávání cizinců

T a b u l k a 1 Povolení získávat, povolení k zaměstnání, registrační a informační karty

ukazatel	v měsíci			od počátku roku		
	podání		osob	podání		osob
	celkem	ženy		celkem	ženy	
povolení získávat						
1. žádostí						
2. z řádku 1.: nevyřízeno						
3. připraveno k vydání						
4. přerušeno						
5. vydaných rozhodnutí						
6. z řádku 5: povoleno						
7. rozhodnutí v právní moci						
8. z řádku 7: povoleno						
9. nepovoleno						
10. zastaveno						
11. odejmutí rozhodnutí						
12. platných povolení k posled. dni v měsíci						
povolení k zaměstnání						
13. podaných žádostí						
14. z řádku 13: nevyřízeno						
15. připraveno k vydání						
16. přerušeno						
17. vydaných rozhodnutí						
18. z řádku 17 povoleno						
19. rozhodnutí v právní moci						
20. z řádku 19 povoleno						
21. nepovoleno						
22. zastaveno						
23. odejmutí rozhodnutí						
24. zánik oprávnění k pobytu						
25. platných povolení k posled. dni v měsíci						
26. počet ciz. s plat. pov. k posled. dni měs.						
registrační karty						
27. registrováno						
28. odregistrováno						
29. registrov. k posled. dni v měsíci						
informační karty						
30. zaevidováno						
31. odevidováno						
32. stav k posled. dni v měs.						
33. z řádku 32: dle § 2d písm. c)						
34. dle § 2d písm. d)						

Periodicita výpočtu: měsíční

T a b u l k a 2 Rozbor platných povolení k zaměstnání

ukazatel	počet platných povolení k poslednímu dni měsíce		ze sloupce 1: na základě obchodních kontaktů	
	celkem	ženy	celkem	ženy
1. celkem				
typ povolení				
2. standardní - § 2b odst. 1 a 2				
3. příhraniční zaměstnání - § 2b písmeno a)				
4. sezónní do 6 měsíců - § 2b písmeno b)				
5. stážisté - § 2b písmeno c)				
6. mezinárodní smlouva - § 2c písmeno a)				
7. výměna mezi školami (do 36 let) - §2c písmeno b)				
8. kontrakty - § 2 odst. 3				
9. ostatní				
věková struktura				
10. do 19 let				
11. 20 - 29 let				
12. 30- 39 let				
13. 40 - 49 let				
14. 50 - 59 let				
15. nad 60 let				
délka povolení				
16. do 3 měsíců				
17. 4 - 6 měsíců				
18. 7 - 12 měsíců				
19. 13 a více měsíců				
požadavek na vzdělání				
20. bez vzdělání				
21. neúplné základní				
22. základní, praktická škola				
23. nižší střední				
24. nižší střední odborné				
25. střední odborné s výučním listem				
26. střední nebo střední odb. bez maturity i výuč. l.				
27. ÚSV				
28. ÚSO s vyučením a maturitou				
29. ÚSO s maturitou (bez vyučení)				
30. vyšší odborné				
31. bakalářské				
32. vysokoškolské				
33. doktorské				
rozdělení podle OKEČ				
34. A01 zemědělství, myslivost				
35. A02, B lesní hospodářství, chov ryb				
36. C dobývání nerostných surovin				
37. D zpracovatelský průmysl				
38. E výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody				
39. F stavebnictví				
40. G obchod a opravy				
41. H hotely a restaurace				
42. I doprava, skladování, pošty a telekomunikace				
43. J peněžnictví a pojišťovnictví				

44. K nemovitosti, pronájem a služby pro podniky				
45. L veřejná správa				
46. M školství				
47. N zdravotnictví				
48. O ostatní veřejné, sociální a ostatní služby				
49. P domácnosti zaměstnávající personál				
50. Q exteritoriální organizace a spolky				
51. nezjištěno				
52. mezisoučet ř. 34 až 45 + ř. 48				
zařazení podle KZAM				
53. tř. 1 zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci				
54. tř. 2 vědečtí a odborní duševní pracovníci				
55. tř. 3 techničtí, zdrav. a pedagog. pracovníci				
56. tř. 4 nižší administrativní pracovníci				
57. tř. 5 provozní pracovníci ve službách a obchodě				
58. tř. 6 kvalifikovaní dělníci				
59. tř. 7 řemeslníci a kvalifikovaní výrobci				
60. tř. 8 obsluha strojů a zařízení				
61. tř. 9 pomocní a nekvalifikovaní pracovníci				
62. tř. 0 příslušníci armády (01)				

Periodicita výpočtu: měsíční

T a b u l k a 3 Rozbor povolení k zaměstnání podle požadovaného vzdělání na pracovním místě

počty povolení podle požadovaného vzdělání ke konci měsíce	stát
celkem povolení	
z toho žen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
individuální povolení celkem	
z toho žen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
povolení v rámci kontraktů celkem	
z toho žen	
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Periodicita výpočtu: měsíční

Skupiny požadovaného vzdělání

skupina	vzdělání	ISCED 1997
1	A bez vzdělání	0 preprimární
	B neúplné základní	1 primární
2	C základní (+ 1-2letá prakt. škola)	2 nižší sekundární
	D nižší střed., 3letá prakt. škola	
	E nižší střední odborné (U, OU)	
3	H střední odborné s výuč. listem (SO vyuč.)	3C vyšší sekundární - stupeň směřující na trh práce
	J střední nebo stř. odb. bez maturity i výuč. listu (střed. školy 3leté)	
4	K ÚSV (gymnázia)	3A vyšší sekundární - lze přejít na vyšší stup. vzd.
	L ÚSO s vyučením a maturitou	
	M ÚSO s maturitou (bez vyučení)	
5	N vyšší odborné	5B první stupeň terciární - prakt. zaměřené studium
	R bakalářské	
6	T vysokoškolské	5A první stupeň terciární - lze přejít na vyšší vzd.
	V doktorské	6 druhý stupeň terciární

T a b u l k a 4 Rozbor povolení k zaměstnání podle třídy KZAM na pracovním místě

počty povolení podle hlavní třídy KZAM ke konci měsíce	stát
celkem povolení	
z toho ženy	
hlavní třída KZAM v členění celkem/ženy	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
0	

Periodicita výpočtu: měsíčně

Třídy KZAM:

- Tř. 1 zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci
- Tř. 2 vědečtí a odborní duševní pracovníci
- Tř. 3 techničtí, zdrav. a pedagog. pracovníci
- Tř. 4 nižší administrativní pracovníci
- Tř. 5 provozní pracovníci ve službách a obchodě
- Tř. 6 kvalifikovaní dělníci
- Tř. 7 řemeslníci a kvalifikovaní výrobci
- Tř. 8 obsluha strojů a zařízení
- Tř. 9 pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- Tř. 0 příslušníci armády (01)

T a b u l k a 5 Rozbor povolení k zaměstnání podle OKEČ zaměstnavatele

počty povolení podle OKEČ ke konci měsíce	stát
celkem povolení	
z toho ženy	
rozdělení podle OKEČ v členění celkem/ženy	
A01	
A02, B	
C	
D	
E	
F	
G	
H	
I	
J	
K	
L	
M	
N	
O	
P	
R	
Q	
nez.	

Periodicita výpočtu: měsíční

A01 – zemědělství, myslivost, **A02, B** – lesní hospodářství a chov ryb, **C** – dobývání nerostných surovin, **D** – zpracovatelský průmysl, **E** – výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, **F** – stavebnictví, **G** – obchod a opravy, **H** – hotely a restaurace, **I** – doprava, skladování, pošty a telekomunikace, **J** – peněžnictví a pojišťovnictví, **K** – nemovitosti, pronájem a služby pro podniky, **L** – veřejná správa, **M** – školství, **N** – zdravotnictví, **O** – ost. veřejné, sociální a osobní služby, **P** – domácnosti zaměstnávající personál, **Q** – ex-teritoriální organizace a spolky, **Nez.** – nezjištěno.

T a b u l k a 6 Rozbor povolení k zaměstnání podle typu povolení

počty povolení podle typu povolení ke konci měsíce	stát
celkem povolení	
z toho ženy	
rozdělení podle typu povolení v členění C/Ž	
§ 2a odst. 1 a 2	
§ 2b písm. a)	
§ 2b písm. b)	
§ 2b písm. c)	
§ 2c písm. a)	
§ 2c písm. b)	
§ 2 odst. 3	

Periodicity výpočtu: měsíční

Typ povolení:

§ 2 odst. 1a 2 - standardní

§ 2b písm. a) - příhraniční zaměstnání

§ 2b písm. b) - sezónní zaměstnání do 6 měsíců

§ 2b písm. c) - stážisté

§ 2c písm. a) - mezinárodní smlouva

§ 2c písm. b) - výměna mezi školami (do 26 let)

§ 2 odst. 3 - kontrakty

T a b u l k a 7 Rozbor informačních a registračních karet cizinců podle profese na pracovním místě

počty informačních karet ke konci měsíce	stát	
	SVK	UKR
celkem		
z toho ženy		
informační karty podle § 2d písm. e) - celkem		
z toho žen		
děl.		
SŠ		
VŠ		
informační karty podle § 2d písm. d) - celkem		
z toho žen		
děl.		
SŠ		
VŠ		

počty informačních karet ke konci měsíce	stát	
	SVK	
celkem		
z toho žen		
děl.		
SŠ		
VŠ		

Periodicita výpočtu: měsíční

počty informačních karet ke konci měsíce	stát	
	SVK	
celkem		
z toho žen		
děl.		
SŠ		
VŠ		

Legenda profesí: Děl. - dělnické profese, SŠ - středoškolské profese, VŠ - vysokoškolské profese

T a b u l k a 8a Rozbor povolení k zaměstnání, registračních a informačních karet podle věkových skupin – obě pohlaví

věkové skupiny - obě pohlaví	stát
celkem	
0 - 14	
15 - 19	
20 - 24	
25 - 39	
40 - 54	
55 - 59	
60 - 64	
65+	

Periodicita výpočtu: pololetí

T a b u l k a 9a Rozbor povolení k zaměstnání, registračních a informačních karet podle OKEČ (úroveň 1) – obě pohlaví – 1. část

OKEČ (úroveň 1) - obě pohlaví	stát
celkem	
01	
02	
05	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	

Periodicita výpočtu: pololetí

T a b u l k a 10 Registrovaní občané Slovenské republiky

registrace občanů SR	celkem	z toho ženy
platné registrace ke konci minulého čtvrtletí		
nové registrace ve sledovaném čtvrtletí		
registrace, jejichž platnost skončila ve sled. čtvrtletí		
platné registrace ke konci sledovaného čtvrtletí		

Periodicita výpočtu: čtvrtletí